

Inspirationspapir til forberedelse af valg til ældreråd

Dette dokument kan bruges i det enkelte ældreråds egne overvejelser om den bedste måde at afholde valg til ældrerådet på.

Dokumentet indeholder inspiration til ældrerådets drøftelse af fordele og ulemper ved de to mest brugte valgformer: brevvalg og fremmødevalg.

Overvejelser omkring digitale valg og elektronisk afstemning indgår ikke i dette inspirationspapir.

Ældreråd og kommunalbestyrelser har i nogle kommuner valgt, at det lovbestemte ældreråd i den pågældende kommune benævnes "seniorråd". I dette papir anvendes betegnelsen "ældreråd".

På Danske Ældreråds hjemmeside findes en større materialesamling om valg til ældreråd.

Indhold:

Side 2	Fordele og ulemper ved fremmødevalg og brevvalg
Side 3 – 8	Inspiration til afholdelse af fremmødevalg
Side 8	Inspiration til afholdelse af brevvalg
Side 9	Instruktion til vælgeren
Side 10	Overvejelser om optælling og offentliggørelse af brevvalg

Fordele og ulemper ved fremmødevalg og brevvalg

Fordele ved fremmødevalg: (Det forudsættes i denne sammenhæng, at ældrerådsvalet afholdes på samme dato som kommunalvalget)

- Giver større valgdeltagelse end brevvalg
- Afstemningen er hemmelig
- Der er lavet kørselsordninger til valgstederne
- Adgang til afstemning for beboere på plejecentre
- Mulighed for afstemning i eget hjem for syge og handicappede
- Brevafstemning, hvis man er bortrejst på valgdagen

Ulemper ved fremmødevalg:

- Der skal bruges valgstyrelse/tilforordnede

Fordele ved brevvalg:

- Vælgerne kan "i ro og mag" træffe deres beslutning
- Kan afholdes uafhængigt af kommunalvalget
- Kræver ingen tilforordnede/valgstyrelse

Ulemper ved brevvalg:

- Mange vælgere "glemmer" at sende stemmesedlen ind
- Giver en lavere valgdeltagelse end ved fremmødevalg
- Risiko for fejl ved udsendelse af breve

Det enkelte ældreråd vil naturligvis overveje fordele/ulemper i forhold til de lokale forhold i egen kommune og tilsvarende gøre sig nogle overvejelser om eventuelle valgdistrikter og/eller opstillingsområder.

Danske Ældreråd ønsker at understrege, at beslutning om valgeregler træffes af kommunalbestyrelsen efter forhandling med ældrerådet.

Det gælder også spørgsmålet om en eventuel geografisk opdeling af kommunen. Det er dog her en forudsætning, at enhver stemmeberettiget kan stemme på enhver af de i kommunen opstillede kandidater.

Inspirationspapir til forberedelse af valg til ældreråd

Fremmødevalg

ÆLDRE RÅDSVALG I _____ KOMMUNE

Kommunalbestyrelsen og ældrerådet i _____ kommune har besluttet, at der den (dato/måned/år) skal afholdes valg af _____ (minimum 5) medlemmer og _____ stedfortrædere til ældrerådet.

Kommunalbestyrelsen har endvidere bemyndiget _____ til sammen med ældrerådets valgudvalg at udarbejde de nærmere bestemmelser om valgets forberedelse, foretagelse og opgørelse.

***Bemærkning fra Danske Ældreråd:** Bemyndigelsen kan for eksempel være givet til borgmestersekretariatet eller et andet administrativt organ.*

Valget til Ældrerådet i _____ kommune foregår efter følgende regler:

Valgret/valgbar	Alle personer, som på valgdagen er fyldt 60 år, og som har folkeregisteradresse i _____ kommune, har valgret og er valgbare til ældrerådet.
Valgperiode	Valget gælder for perioden _____ til _____.
Valgbestyrelse	Valget forberedes og ledes af en valgbestyrelse, som er godkendt af kommunalbestyrelsen.
Valgstyrere	Kommunalbestyrelsen udpeger efter indstilling fra ældrerådet det nødvendige antal stemmeberettigede vælgere til at forestå afviklingen af valghandlingen.
Bistand	Kommunalbestyrelsen skal på begæring af valgbestyrelsen stille administrativ bistand til rådighed i forbindelse med valget.
Sted	Valget afholdes i et passende lokale de samme steder, hvor der stemmes til kommunalvalget.
Bekendtgørelse	Valgbestyrelsen foranlediger, at reglerne om opstilling og anmeldelse af kandidater bekendtgøres i _____ og på kommunens hjemmeside i (måned/år).
Afstemningstid	Valget afvikles i samme tidsrum, som gælder for valget til kommunalbestyrelsen.

Orienteringsmøder	Ældrerådet afholder i (angiv måned) et antal orienteringsmøder. Her redegøres for rådets arbejde i den forløbne periode og for kommende opgaver. Samtidig gennemgås reglerne for opstilling af kandidater.
Indkaldelse af kandidater	<p>Valgbestyrelsen indkalder kandidater ved bekendtgørelse i følgende aviser _____ og på hjemmesiden.</p> <p>Kandidatanmeldelserne afleveres eller sendes elektronisk til (angiv adresse)</p> <p>Ved indkaldelsen af kandidatanmeldelser skal der gøres opmærksom på følgende krav:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) at disse senest kan indleveres seks uger før valget. 2) at de skal indeholde oplysning om kandidatens og eventuelle stillernes navn, bopæl og personnummer, 3) at hver kandidatanmeldelse skal være underskrevet af _____ stemmeberettigede vælgere som stillere, 4) at anmeldelsen skal indeholde oplysning om, hvilken stiller valgbestyrelsen kan rette henvendelse til vedrørende anmeldelsen.
	Bemærkning fra Danske Ældreråd: Der er ikke i lovgivningen krav om, at der skal være stillere.
Sideordnet/prioriteret	Kandidaterne opstilles alfabetisk efter efternavn eller fornavn. Listeopstilling er forbudt.
	Bemærkning fra Danske Ældreråd: Ældrerådet skal beslutte, om det er alfabetisk efter fornavn eller efternavn.
Formular	Valgbestyrelsen udarbejder en formular til anmeldelse af kandidater. Formularen medbringes til orienteringsmøderne. Valgbestyrelsen kan ikke afvise en rettidigt indleveret kandidatanmeldelse, der er skrevet uden anvendelse af formularen, hvis den i øvrigt opfylder de ovenfor anførte betingelser.
Stillere	Ingen kan være stiller på mere end én kandidatanmeldelse eller for én, hvorpå den pågældende selv er opført som kandidat.
Kandidater	Intet navn må anføres på en kandidatanmeldelse uden vedkommendes samtykke, der skal foreligge <u>skriftligt</u> for valgbestyrelsen.
Stedfortrædere	Der kan ikke vælges flere stedfortrædere, end der er medlemmer af ældrerådet. Kommunalbestyrelsen bestemmer om og hvor mange stedfortrædere, der skal være/vælges. Der er intet krav

om personlige stedfortrædere.

Prøvelse	Valgbestyrelsen skal ved en kandidatanmeldelses indlevering undersøge, om denne er i overensstemmelse med de anførte regler. Folkeregisteret undersøger, om de opførte kandidater og stillere opfylder betingelserne for at deltage i ældrerådvalget.
Mangler	Valgbestyrelsen skal senest fem uger før valget, give stillerne meddelelse om eventuelle mangler. Samtidig skal det oplyses, at mangler kan afhjælpes indtil klokken 15, fire uger før valgdagen.
Bekendtgørelse	Oplysning om anmeldte kandidater skal bekendtgøres senest tre uger før valget (i følgende aviser), og på kommunens hjemmeside. Valgbestyrelsen træffer bestemmelse om, på hvilke andre måder bekendtgørelsen skal ske.
Stemmesedler	Alle kandidater opføres på samme stemmeseddel. De opstilles inden for hvert geografisk område i alfabetisk orden.
	Bemærkning fra Danske Ældreråd: Ordene "inden for hvert geografisk område" benyttes kun, hvis der er truffet beslutning om, at kommunen opdeles i to eller flere valgdistrikter.
	Kommunalbestyrelsen tilvejebringer de nødvendige stemmesedler.
	De kan udformes og trykkes efter samme regler, som gælder til kommunalvalget.
Forveksling/kaldenavn	Hvis der efter valgbestyrelsens skøn kan ske forveksling af kandidaternes navne, skal der på stemmesedlen foruden navn trykkes en kortfattet betegnelse som f.eks. stilling eller bopæl for de kandidater, hvis navne kan forveksles.
Stemmekasser/ stemmerum	Stemmekasser og stemmerum tilvejebringes på kommunalbestyrelsens foranledning. Stemmekasserne skal være til at aflåse og således indrettet, at ingen stemmeseddel kan udtages, uden at kasserne åbnes.
Afstemning	Valghandlingen åbnes af en af valgstyrene efter samme regler, som gælder for valget til kommunalbestyrelsen.
Valgliste	Valgliste udarbejdes og anvendes efter samme regler, som ved kommunalvalget.
Valgkort	Valgkort udsendes af kommunalbestyrelsen til samtlige stemmeberettigede samtidig med udsendelsen af valgkort til

valgene til regionsråd og kommunalbestyrelse.

Stemmeafgivning

Stemmeafgivning ordnes således: En af de tilfornordnede modtager valgkort, konstaterer vælgerens identitet og afkrydser valglisten, hvorefter en anden udleverer stemmesedlen. En tredje medhjælper "passer" stemmekassen.

Vælgerne betjenes i den rækkefølge, hvori de møder.

Efter at have modtaget stemmesedlen skal vælgeren straks gå ind i stemmerummet, hvor ingen anden må være til stede.

Vælgeren afmærker stemmesedlen med et kryds ud for den kandidat, som ønskes valgt.

Når stemmesedlen er afkrydset, sammenfolder vælgeren stemmesedlen, således at ingen kan se, hvorledes der er stemt, og lægger den i stemmekassen.

Blinde/svagsynede og bevægelseshæmmede

For deres særlige forhold gælder samme regler som ved de øvrige valg til de kommunale råd.

Udlændinge

Om udlændinges stemmeret og valgbarhed gælder samme regler som ved valg til kommunalbestyrelsen.

Afslutning

Afstemningen slutter, når der klokken 20.00 ikke melder sig vælgere for at afgive stemme, uanset at der gives opfordring hertil.

Herefter underskriver hver valglistefører sin valgliste.

De ikke udleverede stemmesedler og eventuelle ved ombytning tilbageleverede stemmesedler, valglisterne, de modtagne valgkort og stemmekasserne tages i forvaring af en af de tilfornordnede, og stemmeoptællingen kan begynde.

Denne sker på hvert valgsted for sig, og resultatet meddeles straks til valgbestyrelsens formand.

Alt det anvendte materiale emballeres forsvarligt og bringes snarest muligt til _____.

Brevstemmer

For stemmeafgivning pr. brev gælder samme regler som ved kommunalvalget.

Institutioner

Vælgere, der bor på plejehjem, i ældreboliger eller lignende, kan brevstemme i institutionen efter samme regler som ved kommunalvalget.

Åbning af brevstemmer

Valgstyrerne åbner de modtagne kuverter, inden afstemningen begynder og undersøger i hvert enkelt tilfælde, om afsenderen

er opført på valglisten. I bekræftende fald afkrydses vælgerens navn på valglisten.
De godkendte konvolutter med brevstemmer opbevares sammen med den tilhørende yderkuvert, indtil afstemningen er slut. Konvolutterne nedlægges derefter i en stemmekasse og blandes med de øvrige stemmesedler og åbnes først ved optællingen.

En vælger, som har afgivet en brevstemme, kan ikke stemme på valgdagen.

Optællingsmåde

Optælling foretages af de tilforordnede (valgstyrrerne).

I kommuner med ét valgdistrikt:

Kandidaterne er valgt i rækkefølge efter opnået stemmetal.

Kandidater, som ikke blev valgt, bliver stedfortrædere i rækkefølge efter opnået stemmetal.

I kommuner med to eller flere valgdistrikter:

Der tildeles forlods

X pladser til _____

Y pladser til _____ og

Z pladser til _____

Inden for hvert valgdistrikt tilfalder mandaterne de opstillede kandidater efter de højeste stemmetal. Når disse mandater er fordelt, tilfalder de resterende mandater de kandidater, som herefter har det højeste stemmetal uanset geografisk tilhørsforhold.

De kandidater, som ikke opnåede valg, bliver stedfortrædere/suppleanter efter deres stemmetal, uanset geografisk tilhørsforhold.

Lodtrækning

Lodtrækning foretages af valgbestyrelsens formand, hvis to eller flere kandidater opnår samme stemmetal.

Ugyldige stemmer

Hvis der er tvivl om en stemmeseddels gyldighed, medregnes den ikke i optællingen, men lægges foreløbig til side.

En stemmeseddel er kun gyldig, hvis det tydeligt er tilkendegivet, hvem vælgeren har stemt på.

Valgbestyrelsen afgør, om en stemmeseddel er gyldig.

Valgresultat

Valgresultatet bekendtgøres af valgbestyrelsen, som også underretter de valgte medlemmer af ældrerådet snarest muligt efter valgets opgørelse.

Valgresultatet sendes skriftligt til orientering for samtlige kandidater sammen med indkaldelsen til første møde i rådet.

Økonomi

De samlede udgifter ved valget afholdes af kommunen. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at valgstyrene ved ældrerådsvalget oppebærer diæter efter samme regler, som gælder for valgstyrene ved valget til kommunalbestyrelse og regionsråd.

Andre spørgsmål

Hvis der i forbindelse med afviklingen af valget opstår tvivlsspørgsmål, som ikke er omfattet af disse regler, skal spørgsmålet løses, ved at man kigger på reglerne for valget til kommunalbestyrelsen og træffer beslutning efter disse regler.

Brevvalg

Nedenfor er et eksempel på, hvordan valgeregler til ældrerådsvalget kan udformes, når der er tale om et brevvalg.

I eksemplet er der taget udgangspunkt i en beslutning i kommunalbestyrelsen om, at der skal være et ældreråd med 11 medlemmer. Stemmesedlen har for eksempel 20 kandidater, som er opstillet alfabetisk.

Med hensyn til valgbestyrelse, orienteringsmøder, bekendtgørelse osv. gælder de samme regler, som findes i inspirationspapiret om fremmødevalg.

Der er forudsat, at hver stemmeberettiget har én stemme.

Eksempel på instruktion til vælgeren:

Du må kun sætte ét kryds. Stemmesedlen er ugyldig, hvis den har mere end ét kryds. Der må ellers ikke skrives noget som helst på stemmesedlen.

Stemmesedlen foldes og lægges i den grønne stemmekuvert.

På den grønne kuvert må der ikke skrives noget som helst.

Den grønne kuvert lægges inden i den hvide frankerede og adresserede svarkuvert.

Som afsender på den hvide svarkuvert skal du skrive det samme navn og den samme adresse, som står på brevet fra kommunen.

Der må kun være én grøn kuvert i den hvide kuvert. Hvis der er flere grønne kuverter i

samme svarkuvert, er de alle ugyldige.

Hvis du ikke vil stemme, bedes du smide stemmesedlen væk, så den ikke kan misbruges.

Din stemme er kun gyldig, når den er modtaget af kommunen (valgbestyrelsen) senest (dato og klokkeslæt).

Læs i øvrigt den medsendte vejledning omhyggeligt.

Hvis du har spørgsmål om reglerne for afstemningen, kan du henvende dig til:

_____.

Ældrerådet lægger vægt på at få så høj en stemmeprocent som muligt. Derfor vil vi opfordre dig til at afgive din stemme.

Du finder en folder med en kort præsentation af de opstillede kandidater i brevet fra valgbestyrelsen.

Bemærkning fra Danske Ældreråd: Det er en fordel at bruge en dag midt i ugen som afleveringsfrist. Der kendes eksempler på, at posten har haft problemer med at få ekspederet især mandagspost til tiden. I øvrigt må valgbestyrelsen på forhånd gøre sig overvejelser om eventuelle dispensationsmuligheder, hvor det åbenbart er postvæsenet, der er skyld i forsinkelsen. Valgbestyrelsen skal beslutte, om den hvide kuvert sendes som A eller B-post.

En anden foranstaltning kan være, at man først foretager stemmeoptællingen én eller to dage efter fristen for rettidig modtagelse af stemmesedlen.

Overvejelser om optælling og offentliggørelse af brevvalg:

Optælling af stemmer og offentliggørelse af valgresultatet kan med fordel foretages efter de samme regler, som er beskrevet i inspirationspapiret om fremmødevalg.

Kommunalbestyrelsen beslutter tid og sted for optællingen. Optællingen foretages af ansatte i kommunen i samarbejde med og under overværelse af valgbestyrelsen.

Hvis der er tvivl om en stemmeseddels gyldighed, medregnes den ikke i optællingen, men lægges foreløbig til side. Valgbestyrelsen afgør, om en stemmeseddel er gyldig.

Valgbestyrelsen drager omsorg for, at alt valgmateriale indsamles og arkiveres på en forsvarlig måde. Det skal opbevares i ét år.

Hvis der i forbindelse med afvikling af brevvalget opstår et tvivlsspørgsmål, afgøres det af borgmesteren efter drøftelse med ældrerådets formand.

For yderligere information kontakt:

Danske Ældreråds sekretariat
Tlf. 38 77 01 60
info@danske-aeldreraad.dk

Eller besøg <https://danske-aeldreraad.dk/>